

Stratené
kvety
Alice
Hartovej

HOLLY
RINGLANDOVÁ

Stratené
kvety
Alice
Hartovej

Stratené
kvety
Alice
Hartovej

HOLLY RINGLANDOVÁ

Original title: Holly Ringland: THE LOST FLOWERS OF ALICE HART

Copyright © Holly Ringland, 2018

Cover and internal design by Hazel Lam, HarperCollins, Design Studio

Cover and internal illustrations © Edith Rewa Barrett 2018

Holly Ringlandová si uplatňuje morálne právo
identifikovať sa ako autorka tejto knihy.

Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2018

Translation © Veronika Fričová, 2018

Odborná spolupráca: nomenklatorická komisia
Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV a doc. RNDr. Ľubomír Vidlička, CSc.

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.

www.fortunalibri.sk

Zodpovedná redaktorka Anna Kališková

Prvé vydanie

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovat',
ukladať do informačných systémov ani rozširovať akýmkoľvek spôsobom,
či už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukciov,
alebo inými prostriedkami, bez písomného súhlasu majiteľov práv.

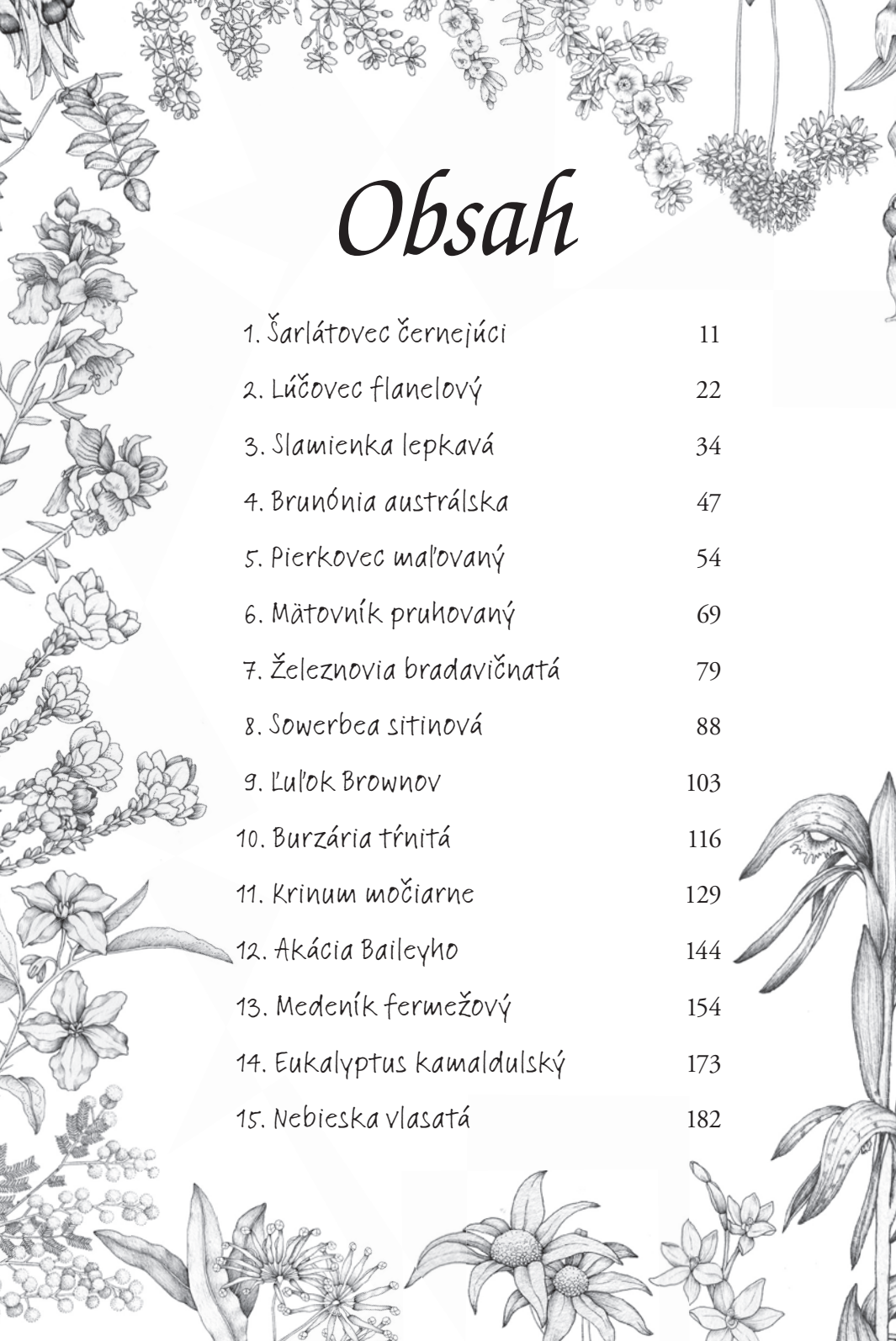
ISBN 978-80-8142-783-1

Venujem ženám, ktoré pochybujú
o dôležitosti a sile svojho príbehu.

Venujem mame, ktorá obetovala všetko
pre to, aby mi priniesla kvety.

A napokon venujem Samovi, lebo
bez neho by sa môj celoživotný sen
nikdy nebol dostal na papier.

Obsah

1. Šarlátovec černejúci	11
2. Lúčovec flanelový	22
3. Slamienka lepkavá	34
4. Brunónia austrálska	47
5. Pierkovec maľovaný	54
6. Mätovník pruhovaný	69
7. Železnovia bradavičnatá	79
8. Sowerbea sitinová	88
9. Ľal'ok Brownov	103
10. Burzária trnitá	116
11. Krinum močiarné	129
12. Akácia Baileyho	144
13. Medeník fermežový	154
14. Eukalyptus kamaldulský	173
15. Nebieska vlasatá	182

16. <i>Daviesia pichľavá</i>	197
17. <i>Banksia okrasná</i>	210
18. <i>Waitzia končistá</i>	220
19. <i>Maireána rozchodníkolistá</i>	232
20. <i>Grevilea hustoklasá</i>	245
21. Škriatkovec červený	256
22. <i>Triódia</i>	270
23. <i>Tryptomenka patýčinková</i>	279
24. <i>Kalandrínia širokolistá</i>	294
25. <i>Prasličníkovec púštny</i>	310
26. <i>Podsnečník bielokvetý</i>	329
27. <i>Koralník netopieri</i>	343
28. <i>Krotolária Cunninghamova</i>	361
29. Šticovec	372
30. <i>Úzkoplodec chobotnatý</i>	379

*Hľa, opadla ranná rosa
z mučenky belasej pred bránou.
Holubienka už nesie sa,
blíži sa ku mne dial'avou.
Ruža červená volá: „Tak predsa!“
Biela žiali: „Mešká, osud môj.“
Ostrôžka čuje: „Kráča, ó, krása!“
Lalia šepká: „Počkám, budem s ňou.“*

Alfred Tennyson

Šarlátovec černejúci

Význam: **túžba vlastniť**

Pyrorchis nigricans | Západná Austrália

*Kvitne po požiaroch. Klíči aj z cibuliek,
ktoré dlhšie odpočívajú v zemi. Čiarkovaná
karmínovočervená kresba na svetlejšej základnej farbe.
Po vykvitnutí sčernie, ani čoby zhorel.*

V drevenom dome na konci cestičky sedela deväťročná Alice Harťová za svojím stolom pri okne a premýšľala nad tým, ako by podpálila otca.

Na stole z korymbiového dreva, ktorý jej vyrobil, pred ňou ležala otvorená kniha z knižnice. Bola plná príbehov a mýtov o ohni, zozbieraných zo všetkých kútov sveta. Hoci z Tichého oceána dul slaný severovýchodný vietor, Alice cítila pach dymu, pôdy a horiaceho peria. Hlasným šeptom čítala:

*Vták fénix zletí do ohňa, aby ho pohltili plamene, aby zhorel
na popol a potom opäť povstal, znovuzrodený, očistený, vzkriesený – rovnaký, a predsa iný.*

Konček prsta podržala nad obrázkom vzlietajúceho fénixa: pripravený zaškriekať pohadzoval hlavou a rozťahoval krídla. Striebrobiele perie mu žiarilo. Odrazu prst rýchlo odtiahla, akoby sa bála, že zlaté a červenooranžové plamene jej popália pokožku. Cez okno k nej prenikol čerstvý závan vetra, ktorý voňal po morských riasach. Zvonkohra v maminej záhrade varovala pred silnejúcim vetrom.

Načiahla sa ponad stôl a privrela okno. Knihu odtisla nabok a pritiahla si tanier s hriankou, ktorú si pripravila už pred niekoľkými hodinami, pričom nespúšťala zrak z obrázka fénixa. Zahryzla do trojuholníka natretého maslom a studenú hrianku pomaly rozzula. Aké by to asi bolo, keby otca pohltil oheň? Všetci jeho démoni by zhoreli na popol a jeho najlepšie vlastnosti by sa konečne mohli naplno prejaviť. Plamene by ho oživil, pretvorili by ho na človeka, akým občas bol: na človeka, ktorý jej vyrobil stôl, aby mala kde písať príbehy.

Zavrela oči a chvíľu si predstavovala, že neďaleké more, ktoré za oknom s rachotom narážalo na pevninu, sa premenilo na oceán blčiaceho ohňa. Mohla by doň otca strčiť, aby ho pohltil ako vtáka fénixa v knihe? Možno by sa z neho vynoril, pokrútil by hlavou, ani čoby sa prebral zo zlého sna, a naširoko by roztvoril náručie. Zvolal by: *Zlatičko, vitaj!* Alebo by len zapískal s rukami vo vreckách a s úsmevom v očiach. Možno by už nikdy nevidela, ako sa jeho modré oči od zlosti menia na čierne, nehľadela by, ako mu z líc mizne farba a v kútikoch úst sa mu hromadia sliny, pena biela ako jeho tvár. Mohla by sa venovať len určovaniu strany, z ktorej fúka vietor, vyberaniu kníh, ktoré si požičia z knižnice, alebo písaniu za stolom. Keby otca očistil oheň, maminho tehotného tela by sa dotýkal už iba nežne. Na Alice by kládol ruky vždy jemne a s láskou. A čo by bolo najdôležitejšie, len čo by dieťaťko prišlo na svet, pestoval by ho v náručí a ona by už nikdy nemusela celú noc bdieť a uvažovať nad tým, ako ochráni svoju rodinu.

Zabuchla knihu. Rázny úder rozochvel drevený stôl, ktorý zaberal celú stenu izby. Stál pod obrovskými oknami s výhľadom na záhradu plnú adiantov klinolistých, parohovcov pyšných a motýľovcov lastovičích, ktorým sa mama venovala ešte ráno, tesne pred tým, ako sa jej zmocnila nevoľnosť. Do kvetináčov sadila sadenice kengurovca, keď vtom sa náhle skrútila od bolesti a zrútila sa do adiantov. Alice si práve čítala za stolom a hneď ako začula, že

mama vracia, cez okno zliezla do záhrady a skočila rovno do jej záhona s adiantmi. Keďže nevedela, čo má robiť, aspoň mamu silno chytila za ruku.

„Nič mi nie je,“ zakašľala mama, stisla jej ruku a potom ju pustila. „Zlatko, je to len ranná nevoľnosť, neboj sa.“ Keď zaklonila hlavu, aby sa nadýchala čerstvého vzduchu, svetlé vlasy jej skĺzli z tváre a odkryli čerstvú modrinu, fialovú ako more za brieždenia, ktorá sa vynímala na mäkkej pokožke za uchom. Alice nestihla odvrátiť zrak.

„Ach, zlatko!“ vzdychla mama ustarostene, keď sa dvíhala na nohy. „V kuchyni som nedávala pozor a spadla som. Bábätko ma tak vyčerpáva, že sa mi krúti hlava.“ Jednu ruku si položila na brucho, druhou si zo šiat očistila hrudky hliny.

Alice skĺzla zrakom na mladé adianty, ktoré mama privalila celou svojou váhou.

Krátko nato rodičia odišli. Alice stála vo vchodových dverách, kým sa oblak prachu, ktorý zvířil otcov nákladiak, nerozplynul v modrom ráne. Vydali sa do mesta na ďalšie vyšetrenie bábätká v maminom bruchu. Nákladiak mal iba dve sedadlá. *Miláčik, buď dobrá*, poprosila ju mama pred odchodom a zľahka ju pobožkala na líce. Voňala ako jazmín a strach.

Alice si vzala ďalší trojuholník studenej hrianky a podržala ju v zuboch, kým siahla do tašky s knihami z knižnice. Mame síce sľúbila, že sa bude učiť na skúšku, ktorú musí absolvovať, aby postúpila do tretieho ročníka, ale ukážkový test z korešpondenčnej školy zatiaľ ležal neotvorený na stole. Keď z tašky vytiahla knihu a prečítala si jej názov, užasnuto otvorila ústa. Skúška jej razom vyfučala z hlavy.

V šere blížiacej sa búrky pôsobila vypuklá obálka knihy *Sprievodca ohňom pre začiatčníkov* žiarivo, takmer živo. V slabom svetle sa odrážali kovovolesklé plamene mohutného ohňa. Alice sa zachvela od hrôzy a vzrušenia zároveň. Od potu jej zvlhli dlane.

Sotva sa prstami dotkla okraja obálky, už za sebou začula cengot známok na Tobyho obojku, ani čoby ich rozozvučali jej rozochvené nervy. Ťufákom ju štuchol do nohy, čím jej na pokožke zanechal mokrú šmuhu. Alice sa uľavilo, že ju na chvíľu rozptýlil, a len čo si Toby poslušne sadol vedľa nej, usmiala sa a vystrela k nemu ruku s hriankou. Toby si ju najskôr nesmelozvážne vzal medzi zuby, potom o krok ustúpil, aby ju zhltol. Alice na nohu dopadla jeho slina.

„Fuj, Tobko!“ povedala, no hneď nato ho poškrabala za ušami. Zdvihla palec a pokývala ním zboka nabok. Toby odpovedal zavrtaním chvosta, potom zdvihol labu a vyložil jej ju na stehno. Psíka dostala od otca a stal sa jej najbližším priateľom. Keď bol ešte šteniatko, jedného dňa otca pod stolom neodbytné hryzkal do prstov na nohe. Otec sa rozzúril, schytil ho do ruky a šmaril ho o práčku. Mame nedovolil, aby ho vzala k zverolekárovi, a Toby odvtedy nepočuje. Keď si Alice uvedomila, že je hluchý, rozhodla sa vymyslieť tajný posunkový jazyk, pomocou ktorého sa dnes dorozumievajú. Znova pokývala palcom, aby ho pochválila. Toby jej vďačne oblízal tvár, na čo sa znechutene rozosmiala a utrela si líce. Niekoľko ráz sa jej obtočil okolo nôh a potom si k nej so žuchnutím ľahol. Teraz, keď vyrástol, pripomínal skôr sivookého vlka ako ovčiarskeho psa. Alice si do jeho dlhej mäkkej srsti zaborila bosé nohy. Posmelená jeho prítomnosťou otvorila *Sprievodcu ohňom pre začiatočníkov* a hneď prvé rozprávanie ju upútalo.

V ďalekých krajinách, napríklad v Nemecku alebo v Dánsku, ľudia využívali oheň na to, aby spálili staré a privolali nové, aby privítali začiatok ďalšieho cyklu: ročné obdobie, smrť, život či lásku. Niekde dokonca plietli obrovské figuríny z prútia a trnia a podpaľovali ich, aby privolali koniec a oslávili začiatok: aby privábili zázraky.

Alice sa oprela. Opuchnuté oči ju štípali. Ruky pritisla na fotografiu horiacej figuríny z prútia. Aké zázraky by ohňom privábila ona? Na začiatok by doma už nikdy nepočula rinčanie rozbitých vecí. Vzduch by už nikdy nenaplnil kyslastý zápach strachu. Zeleninovú záhradku by vysadila bez toho, aby dostala bitku, lebo omylom použila nesprávnu lopatku. Naučila by sa jazdiť na bicykli bez toho, aby ju rozzúrený otec držal za vlasy tak silno, že cítila, ako sa jej koreňky vytrhávajú od lebky, lebo nevedela udržať rovnováhu. Jediné mraky, ktoré by sa musela naučiť rozlišovať, by pretínali oblohu, nie otcovu tvár. Už nikdy by nemusela premýšľať, či hľadá na netvora, alebo na človeka, ktorý premenil korymbiu na písací stôl.

Vyrobil jej ho deň po tom, čo ju sotil do mora a nechal ju, aby sama doplávala na breh. Večer sa zatvoril v drevenej kôlni a dva dni sa neukázal. Keď napokon vyšiel, tackal sa pod váhou obdĺžnikového stola, ktorý bol dlhší než on vysoký. Zhotovil ho zo smotanových dosiek korymbie škvrnitej, ktoré si odkladal, aby Aliceinej mame postavil nové oplotenie pre adianty. Kým otec skrutkoval stôl k stene pod okennými parapetmi, Alice postávala v kúte izby. Nový kus nábytku nasýtil vzduch omamnou vôňou čerstvého dreva, oleja a laku. Otec jej ukázal, ako môže vďaka mosadzným pántom zdvihnúť dosku stola, pod ktorou sa nachádzala priehradka čakajúca iba na to, kedy ju zaplní papiermi, ceruzkami a knihami. Dokonca ohobľoval jednu vetvu korymbie a vyrobil z nej rameno, ktoré dosku podopieralo, takže v priehradke sa mohla spokojne prehrabávať oboma rukami. *Zlatičko, keď nabudúce pôjdem do mesta, kúpim ti ceruzky a pastelky od výmyslu sveta.* Alice ho objala okolo krku. Voňal po mydle, pote a terpentíne. *Moja malá strnádka.* Otcovo strnisko ju škrabalo na líci, a hoci sa jej na jazyk drali slová: *Vedela som, že si stále tam! Zostaň s nami. Prosím, nedovoľ vetru zmeniť smer,* zmohla sa iba na prosté: *Ďakujem.*

Očami opäť zablúdila k otvorenej knihe.

Oheň je živý, ktorý vyžaduje trenie, kyslík a palivo, aby vzblákol a horel. To sú ideálne podmienky na založenie ideálneho ohňa.

Zdvihla zrak a vyzrela do záhrady. Vietor neviditeľnou silou pohojdával kvetináčmi adiantov klinolistých, ktoré viseli na hákoch, a skuvíňal v úzkej škáročke pootvoreného okna. Alice zhlboka dýchala, plnila pľúca kyslíkom a zasa ich pomaly vyprázdňovala. *Oheň je živý, ktorý vyžaduje trenie, kyslík a palivo, aby vzblákol a horel.* Kým hľadela na maminu zelenú záhradu, napadlo jej, čo urobí.

Keď z východu dorazila veterná smršť a obloha sa zatiahla ťažkými tmavými závesmi, Alice stála pri zadnom vchode a obliekala si vetrovku. Toby nervózne pochodoval popri nej. Len čo zaborila prsty do jeho huňatého kožucha, zakňučal a ňufákom sa jej obtrel o brucho. Uši mal sklopené. Vonku vietor trhal lupene z maminých bielych ruží a rozhadzoval ich po dvore ako padajúce hviezdy. V diaľke na konci pozemku stála sotva rozoznatelná silueta otcovej zamknutej kôlne. Alice si potľapkala po vreckách vetrovky a v jednom z nich nahmatala kľúč. Chvilku uvažovala, dodávala si odvalu, potom otvorila zadné dvere a spolu s Tobym vybehla z domu v ústrety vetru.

Hoci mala prísne zakázané vstúpiť do otcovej drevenej kôlne, nič jej nebránilo v tom, aby si predstavovala, čo v nej asi je. Otec sa do nej zatváral väčšinou tesne po tom, čo urobil niečo hrozné. Keď však vyšiel von, vždy bol lepším človekom. Alice usúdila, že kôlna má moc pretvoriť zlo na dobro. Možno na jednej zo stien visí čarovné zrkadlo alebo v strede miestnosti stojí kolovrátok! Kedysi dávno sa odvážila otca opýtať, čo je vnútri. Neodpovedal jej, no keď jej vyrobil písací stôl, domyslela si. V knihách z knižnice si čosi prečítala o mocných čaroch, ktoré dokážu premeniť jednu vec

na inú, poznala rozprávku o Martinkovi Klingáčovi. Otec v kôlni spriadal zo slamy zlaté nite!

Pri behu ju pálili nohy a pľúca. Toby brechal na oblohu, kým sa mu nad hlavou náhle nezjavila kopija blesku a nestiahla mu chvost medzi nohy. Pred dverami kôlne vytiahla z vrecka kľúč a vsunula ho do visacej zámky. Nedalo sa ním ani pohnúť. Vietor jej štípal tvár a dul tak silno, že keby pri nej nestál Toby a nepodopieral ju teplým telom, určite by bola stratila rovnováhu. Ešte raz zalomcovala kľúčom. Zaprela sa doň a nasilu sa ním pokúšala otočiť, až ju rozbolela dlaň, no kľúč nepovolil. Zrak jej zastrela panika. Pustila kľúč, pretrela si oči a odhrnula z tváre vlasy. Potom to skúsila ešte raz. Tentoraz sa kľúč zvrtol s takou ľahkosťou, akoby bola zámka čerstvo naolejovaná. Vytiahla zámku z dverí, stisla kľučku a neisto vstúpila dnu s Tobym v päťách. Vietor za nimi s hlasným tresnutím zabuchol dvere.

Keďže v kôlni neboli okná, ocitli sa v tme čiernej ako smola. Toby zavrčal. Načiahla k nemu ruku, aby ho upokojila. Ohlušoval ju prívál krvi, ktorý jej pulzoval v ušiach, a besné kvílenie veternej búrky. Tobolky ohňovníka kráľovského, ktorý stál vedľa kôlne, v rýchlom slede dopadali na strechu a klopkali sťa opätky tanečných cínových topánočiek.

Vzdych páchol petrolejom. Šmátrala okolo seba, kým prstami nenahmatala lampu na pracovnom stole. Vedela, ako vyzerá, lebo mama mala v dome podobnú. Vedľa nej ležala zápalková škatuľka. V mysli na ňu zahulákal zlostný hlas: *Tu nemáš čo hľadať! Tu nemáš čo hľadať!* Alice sa mykla, ale napriek tomu škatuľku otvorila, vytiahla zápalku, škrtla ňou o drsný pásik naboku a len čo sa rozehoriel drobný plamienok, zacítila síru. Zápalku priložila ku knôtu petrolejovej lampy a sklenený cylinder nasadila naspäť na miesto. Otcov pracovný stôl zalialo svetlo. Všimla si, že jedna zásuvka je pootvorená. Roztrasenou rukou ju úplne otvorila. Vnútri ležala fotografia a ešte čosi, čo nevidela dobre. Vybrala fotku. Hoci okraje

mala popraskané a zožltnuté, obrázok rozoznala jasne: veľkolepý starý dom obrastený popínavými rastlinami. Znova siahla do zásuvky, aby vybrala aj druhý predmet. Končekmi prstov sa obtrela o čosi mäkké. Vytiahla to na svetlo: prameň čiernych vlasov zviazaných vyblednutou stuhou.

Dverami kôlne zalomozil ohromný poryv vetra. Alice sa tak strhla, že fotka aj prameň vlasov jej vypadli z rúk. Nikde nikoho. Bol to len vietor! Srdce sa jej pomaly upokojilo, no Toby sa posadil a znova zavrčal. Rozochvenými rukami zdvihla petrolejovú lampu, aby osvetlila zvyšok otcovej kôlne. Sánka jej ochabla, kolená mala ako z huspeniny.

Obklopovali ju tucty drevených sošiek od miniatúr až po sochy v životnej veľkosti, pričom všetky zobrazovali dve postavy. Prvá bola staršia žena zachytená v rozličných pózach: ovoniavala eukalyptový list, skúmavo si obzerala rastliny v kvetináčoch, ležala na chrbte a jednou rukou si clonila oči, aby ju neoslepovalo slnko, zatiaľ čo druhou ukazovala na oblohu, alebo do sukne ako do misky zbierala kvety, ktoré Alice nepoznala. Druhou postavou bolo dievča: čítalo knihu, písalo za stolom, fúkalo do púpavy. Keď sa spoznala v otcových rezbách, rozbolela ju hlava.

Kôľnu naplňali ďalšie a ďalšie rezby ženy a dievčatá, tiahli sa až po pracovný stôl. Alice dýchala pomaly a zhlboka, počúvala tlkot svojho srdca. *Som-tu*, volalo. *Som-tu*. Ak má oheň čarovnú moc premeniť jednu vec na inú, majú ju aj slová. Prečítala už dosť kníh, aby pochopila, že slová, najmä tie, ktoré zopakujete veľa ráz, môžu mať čarovnú moc. Povedzte niečo viac ráz a splní sa to. Sústredila sa na kúzlo, ktoré bilo v jej srdci.

Som-tu.

Som-tu.

Som-tu.

Pomaly sa otáčala a prezerala si drevené figúrky. Spomenula si, že raz čítala príbeh o zlom kráľovi, ktorý si vo svojom kráľovstve

znepriatelil toľkých poddaných, že zo strachu si dal z hlíny a kameňa vyrobiť armádu vojakov, aby ho ochraňovali. Lenže hlina nie je telo a kameň nie je ani srdce, ani krv. Raz, keď spal, ho rozhnepčali poddaní sochami zagnívali. Spomenula si na vetu, ktorú pred chvíľkou čítala, a po chrpte jej prebehli zimomriavky. *Oheň vyžaduje trenie, kyslík a palivo, aby vzblýkol a horel.*

„Tobko, poď,“ povedala náhlivo a schytila prvú drevenú figúrku, potom druhú. Podľa vzoru jednej zo sôch si najmenšie postavičky naukladala do trička ako do misky. Toby sa jej nervózne motal okolo nôh. Srdce jej bolestivo narážalo do rebier. Otec má v kôlni kopu sôch. Určite nezbadá, že mu niektoré z najmenších zmizli. Bude to ideálne palivo, na ktorom sa naučí zakladať oheň.

Alice si dnešok navždy zapamätá ako deň, ktorý nezvratne zmenil jej život, hoci si to uvedomí až o dvadsať rokov. Život sa musí žiť dopredu, ale pochopiť ho možno len spätne. Dolinu uvidíte celú až vtedy, keď sa na ňu pozriete z kopca.

Keď Alicein otec zaparkoval na príjazdovej ceste, mlčky zovrel volant. Na tvár jeho manželky vystúpili podliatiny. Jednou rukou si ich ťúchala, druhou sa držala za brucho a chrptom sa tísila k dvierám spolujazdca. Na vlastné oči videl, ako tomu lekárovi siahala na rameno! Videl, ako sa na ňu pozrel. *Videl to!* Zašklbalo mu pravým okom. Keď sa manželka po ultrazvukovom vyšetrení posadila, zakrútila sa jej hlava. Neraňajkovali, lebo cestou nechcel nikde zastaviť a riskovať, že na prehliadku neprídu včas. Lekára sa chytla preto, aby nespadla. Podoprel ju.

Ponaťahoval si prsty, ešte ho boleli hánky. Vrhol letmý pohľad na manželku. Chúlila sa do kľbka, chcela sa od neho čo najviac vzdialiť. Túžil sa k nej načiahnuť, vysvetliť jej, že si musí dávať pozor na to, ako sa správa, aby ho zbytočne neprovokovala. Keby sa